

អត្ថបទ៖ សិលាចារឹកសំស្ក្រឹតនៅសំបូរព្រៃគុក K.440 (ភាគ ១)

សិលាចារឹកសំស្ក្រឹតនៅសំបូរព្រៃគុក K.440 (ភាគ ១)

បើយោងទៅតាមការសិក្សារបស់ប្រវត្តិវិទូដ៏ល្បីល្បាញ គឺលោក ម៉ែឃើល វីឃើរី បានបញ្ជាក់ថា យ៉ាងហោចណាស់មានសិលាចារឹកចំនួន ៧ រកឃើញនៅតំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុកដែលរៀបរាប់ អំពីព្រះបាទឡាសានវរ្ម័នទី១។ ក្នុងនោះ យើងសង្កេតឃើញថា មានតែសិលាចារឹកនៅក្រុមប្រាសាទ យាយព័ន្ធប៉ុណ្ណោះដែលបានរំលេចច្រើនអំពីការពោលសរសើរព្រះអង្គ ហើយជាពិសេសសិលាចារឹក ដែលចារនៅលើមេទ្វារកំពែងខាងកើតនៃក្រុមប្រាសាទយាយព័ន្ធ K.440 គឺមានព័ត៌មានអំពី ព្រះមហាក្សត្រអង្គនេះច្រើនជាងគេបំផុត។ នៅក្នុងអត្ថបទនេះ យើងនឹងបង្ហាញអំពីអត្ថន័យ និង ខ្លឹមសារទាំងស្រុងអំពីសិលាចារឹកនេះ ប៉ុន្តែនៅក្នុងភាគទី១ យើងនឹងបង្ហាញតែអក្សរចារឹកនៅមេទ្វារ ខាងត្បូងមួយចំហៀងសិនប៉ុណ្ណោះ ហើយមួយចំហៀងទៀតនៅលើមេទ្វារខាងជើងនឹងបង្ហាញនៅ ភាគទី២។ តើសិលាចារឹកដែលរកឃើញនៅមេទ្វារខាងត្បូងកំពែងខាងកើតនៃក្រុមប្រាសាទយាយព័ន្ធ មានអត្ថន័យយ៉ាងណាខ្លះ?

សំណេរនៅលើមេទ្វារកំពែងខាងកើតនៃក្រុមប្រាសាទយាយព័ន្ធ គឺផ្ដើមសាច់រឿងពីមេទ្វារ ខាងត្បូងមក។ សិលាចារឹកនេះ សរសេរជាកំណាព្យសំស្ក្រឹតតាមបែបអនុស្តុក ដែលមានស្លោក សរុបចំនួន ១៧ ហើយធ្លាប់សិក្សាដោយលោក ហ្សក ស៊ីដេស ម្តងរួចមកហើយ។ យើងឃើញថា ចារឹកនេះមិនបានបញ្ជាក់ឈ្មោះអ្នកនិពន្ធទេ ពោល គឺមានត្រឹមបញ្ជាក់អំពីព្រះនាមព្រះបាទឡាសាន វរ្ម័នទី១ ដែលអត្ថន័យជាទូទៅរៀបរាប់យ៉ាងជាក់ច្បាស់អំពីបុគ្គលិកលក្ខណៈ ការគ្រប់គ្រង និង ដឹកនាំប្រទេស និងរូបសម្បត្តិរបស់ទ្រង់។ តាមខ្លឹមសារនេះ ហាក់ដូចជាព្រះបាទឡាសានវរ្ម័នទី១ មាន រូបសម្បត្តិស្រស់សង្ហាណាស់ ព្រមទាំងមានចំណេះដឹង និងគុណធម៌ដ៏វិសេសវិសាលទៀតផង។ ក្នុងរាជ្យរបស់ទ្រង់ ទំនងជាតំបន់មួយចំនួនបានញាំញីដោយសឹកសង្រ្គាមផង ទើបបានជាកំណាព្យ នេះមានរៀបរាប់ពីវិភាពរបស់ទ្រង់ក្នុងសមរក្សមិ។

មុននឹងប្រែខ្លឹមសារទាំងស្រុងនៃសិលាចារឹកនេះ ខ្ញុំសូមសម្រាយដោយសង្ខេបអំពីស្លោក នីមួយៗជាមុនសិន។ ក្នុងនោះស្លោកទី១ រៀបរាប់ពីព្រះឡាគូរ (ឥសូរ) ក្រោមរូបភាពជាលិង្គមាន នាមថា ស្រីប្រហសិធតេសូរ ដែលមានន័យថាសំណើចព្រះឥសូរ ឬព្រះឥសូរទ្រង់ញញឹម។ ព្រះស្រី ប្រហសិធតេសូរ ជាឧត្តមសិវលិង្គ ដែលជាប្រធានក្នុងក្រុមប្រាសាទយាយព័ន្ធ ឬហៅថាក្រុមខាង ត្បូងនេះ ហើយលិង្គនេះតម្កល់នៅត្រង់ប្រាង្គកណ្តាលនៃប្រាសាទយាយព័ន្ធ។ នៅក្នុងស្លោកនេះ ថែមទាំងបានលែងវោហារសព្ទថា ព្រះស្រីប្រហសិធតេសូរ មានពន្លឺរស្មីចែងចាំង ដែលប្រដូចទៅ

អត្ថបទ៖ សិលាចារឹកសំស្ក្រឹតនៅសំបូរព្រៃគុក K.440 (ភាគ ១)

នឹងផែនប្រិចពី ក្នុងសមុទ្រពណ៌មាស។ ស្លោកទី២ ពោលសរសើរគុណធម៌របស់ព្រះបាទស្រីសាន វម៌្មទី១ ដោយប្រើវាហារសព្វពីរោះដូចជា គ្រឹមតាមិ អវនីន្ទ្រាណាមិ អន្ធយាមូរ កាស្វតៈ (ព្រះអង្គ ប្រដូចដូងព្រះសូរិយាកំពុងបញ្ចេញរស្មីចីវ្រាងចីញាចលើអាកាស ទ្រង់ជាព្រះញាតិវង្សរបស់ ព្រះមហាក្សត្រ ដែលមានជ័យមង្គល)។ ក្នុងអត្ថបទសិលាចារឹកបានប្រដូចអំណាចរបស់ទ្រង់ទៅ នឹងកំដៅរបស់ព្រះសូរិយា ពោលគឺនៅពេលទ្រង់ស្ថិតនៅចំកណ្តាលមណ្ឌល ទ្រង់មានកំដៅ ឬ អំណាចដែលមិនអាចមានជនណាម្នាក់មកប្រដូចបានឡើយ។

ស្លោកទី៣ ពោលសរសើរសិរីរៈគុណលក្ខណៈសម្រស់របស់ព្រះបាទគ្រីគានវម៌្មទី១ ថាមាន សម្រស់ល្អគន់ឥតបីគណនា បើនរណាបានឃើញ ឬគយគន់ហើយរមែងពេញដោយហោចទៅ សូម្បីតែព្រះនាងរតិដែលជាទេវីរបស់ព្រះកាមទេពក៏ភ្ញាក់ព្រះឱស្ឋពោលថា ខ្លួនដូចទៅនឹងស្រីមេម៉ាយ អញ្ជឹងដែរ។ ស្លោកទី៤ រៀបរាប់ថាទ្រង់ពេញព្រះរាជហឫទ័យចំពោះតែចំណេះវិទ្យា បើទោះជា ទ្រង់កំពុងស្ថិតនៅក្នុងយុវវ័យក៏ដោយ ហើយនារីក្រមុំទាំងឡាយរមែងមិនហ៊ានចោមរោមទ្រង់ នោះទេ បើទោះបីទ្រង់មានព្រះរូបលោមពណ៌គួរជាទីប្រាថ្នាក៏ដោយ។ ស្លោកទី៥ មានការ រលុបអស់អត្តន័យជាច្រើន ដូច្នោះអត្តន័យមិនពេញលេញឡើយ។ ស្លោកទី៦ ពណ៌នាអំពីសិរី យសរបស់ព្រះមហាក្សត្រ ដែលប្រដាប់ដោយរត្នវត្ថុទាំងឡាយ ប្រដូចទៅនឹងមហាសមុទ្រដែល អនុបាលដោយភ្នំ។ ស្លោកទី៧ រៀបរាប់ថាព្រះអង្គប្រសើរពេកក្រៃ មិនមាននរណាអាចប្រដូច ឬ ស្មើបាន ដោយហោចសូម្បីតែស្រ្តីជនទាំងឡាយ ទ្រព្យសម្បត្តិទាំងឡាយក៏មិនប្រសើរដូចឡើយ។

ស្លោកទី៨ រៀបរាប់ថាគុណលក្ខណៈរបស់ទ្រង់រឹងមាំក្រៃលែង ដែលទទួលបានការស្រោចស្រព ដោយមន្ត្រី។ ស្លោកទី៩ រៀបរាប់ថាព្រះអង្គ គឺជាព្រះមហាក្សត្រប្រកបដោយសុចរិត ជាមហាក្សត្រ មានចិត្តកត្តញ្ញកក្តិចំពោះគ្រូបាធិការ បើទោះបីទ្រង់មានកំណើតជាក្សត្រ និងមានយសធំក៏ដោយ ហើយទ្រង់អាចនឹងពង្រីកដែនវិស័យបន្ថែម។ ស្លោកទី១០ រៀបរាប់ថាសាធុសប្បុរសទាំងឡាយ ពោលសរសើរព្រះអង្គថា ទ្រង់ជាក្សត្រដែលតែងផ្តល់ទីជ្រកកោនអាស្រ័យដល់ជនទាំងពួង ព្រះអង្គ ស្តាប់ខ្លឹមអំពើបាប (ទោស) ហើយព្រះអង្គបានលើកតម្កើងភាពត្រឹមត្រូវដោយប្រកាសយកអំពើ អាក្រក់ធ្វើជាសត្រូវទី១របស់ព្រះអង្គ។ ស្លោកទី១១ ពណ៌នាអំពីគុណលក្ខណៈសម្បត្តិរូបលោម លោមពណ៌ព្រះបាទស្រីសានវម៌្មទី១ដោយពាក្យថា ព្រះស្រីវរអង្គ (រូបរាងកាយដ៏ល្អប្រសើរស្រស់ ស្អាត) ដោយការពោលសរសើរទ្រង់ច្រើនដង បង្ហាញឱ្យដឹងថា ព្រះបាទស្រីសានវម៌្មទី១ទំនងជា

អត្ថបទ៖ សិលាចារឹកសំស្ក្រឹតនៅសំបូរព្រៃគុក K.440 (ភាគ ១)

មានរូបសម្បត្តិស្រស់សង្ហាណាស់។ ស្លោកទី១២ ដល់ទី១៧ រៀបរាប់អំពីលក្ខណៈសម្បត្តិ សិរិយស ភាពអស្ចារ្យ និងគោលនយោបាយទាំងបីរបស់ទ្រង់ក្នុងការដឹកនាំប្រទេស។

**អត្ថបទចារឹកដើម
មេទ្វាខាងត្បូង**

១.វ ជយតិ យស្យាង្គ្រ កាសា មត្តេវ	ស ត្រិប្រហសិ[តេត្វរៈ] ទ្រុតហេមាមុដោ មហី។
២.	ត្រិមតាមរជីប្រាណា មណ្ឌលេមជ្យមស្យាបិ	មន្ទយាម្វរកាស្វតៈ ប្រតាហោ យស្យ ទុស្សហៈ។
៣.	យំ កាន្តវបុមំ ទ្ធិម្ហា អហោ ទុ មិច្យា វៃជ្យ	វិស្មិតោវកវទ្រតិៈ វព្វិតាស្មិ ចិរាទិតិ។
៤.	ត្រិតុណ្យាបរិម្ហក្កៈ កុក្កាសុ វុទ្ធវិទ្យាសុ	កាម្យ្យោ យុវាបិយៈ វក្កៈបរិណាតាម្ហិ។
៥.	ស្វយំ..... កក្កវត្សល.....យុ.....មយិតាបិយៈស្វរិកិៈ។
៦.	វត្តេទ្ធវាជិវ យX មាតា.....បក្សាជិ	បរិម្ហស្ម័យាប្យនុទ្ធាតិៈ ប្រាទបិ មហីក្ខតា។
៧.	បរេមំ វិត្តទាបេមុ ស្មិត+កេវលមាចារ	យស្យ ណិកោ ជិរាស្សទៈ សុក្ខតា..តក្កិត្តិម។
៨.	ទ្ធិមមូលា ទុរាហោ មប្រាមុសិក្កា វលិទា	ពហុតាខាX បរោហិណាៈ យស្យ ជយមហីរុហាៈ។
៩.	ប្រថមោ ភូតិ សុវត្តាជំ តក្ក្យា វិមយមយ័រាជំ	កុរុកត្តិមតាព្វ យៈ កុរុណំ លជ្ឈយន្ទបិ។
១០.	ន ស្វំត្រិយ ឥត្យក្ក ទោមេយ័រាជិសម្បត្តិ	ស្សន្ទនៃវិយតៃវ យៈ ទប្បាជិវ ន សេវិតៈ។
១១.	យំ មនោហារិលាវរ្យ ជិមេមមបិ នេត្រាណា	មិក្កមាទា វរាដ្ឋនាៈ មរិក្ខហ្យមម្បត។

អត្ថបទ៖ សិលាចារឹកសំស្ក្រឹតនៅសំបូរព្រៃគុក K.440 (ភាគ ១)

- ១២. មហិយោ យស្ស ជិស្ស័ឡ មុបលក្សាមសំ យតៈ
ធាតាបិ នុ ជគត សូម្ហ មល្យមិគ្យមនុគោចតិ។
- ១៣. យស្សាភិយានេ រជសា រលាមទ្ធិកុវា កុវៈ
រលាមិ សត្វកេនាជាំ អាវិប្បតតមំ តម។
- ១៤. យស្ស គក្កិត្រយវតា ឈយេន បរក្ខត្តៈ
ក្ខតា រសឆ្មាX មាតស្ស រូលមូលាៈ ក្សីតារបិ។
- ១៥. ស្វាថេបសវដ្ឋិដោ ក្ខត្វា បរាត្ថិមិ មុឡ្យត្តិ្តតៈ
យX ប្រលោតាករទិ ទ្រប្យ គុណាគព្វ ឥរោទិតៈ។
- ១៦. បូម្ហាជីតាំ ត្រតា គក្កិរ អត្រទ្វេយាបិ សាំប្រតៃៈ
ជីតា សំការ្យតាំ យស្ស ទ្វម្ហា សំយតិ វិក្រមមិ។
- ១៧. ប្រត្យហាំ ក្ខបតិគិខា រត្ត្យតិកាភ្នំភិៈ
ជីតោ គវលតាំ យស្ស ចរណារមលារបិ។

**បំណកប្រែ
មេត្តារខាងត្បូង**

១. ព្រះស្រីប្រហសិទេសូរអង្គនោះ រមែងមានជ័យជម្នះ...ព្រះរូបរាងកាយរបស់ព្រះស្រីប្រហសិទេសូរអង្គនោះទ្រង់មានពន្លឺភ្លឺចែងចាំង ដូច្នោះឯងទើបពោលថា ផែនដី នៅក្នុងសមុទ្រមាស (ពណ៌ក្រហមដូចមាស)។

២. ស្តេចផែនដីអង្គនោះ ព្រះអង្គមានព្រះកិត្តិសព្ទល្បីល្បាញ ព្រះអង្គជាប់ព្រះញាតិវង្សខាងស្ត្រីវង្ស ព្រះអង្គប្រដូចទៅនឹងដួងព្រះអាទិត្យនៅលើអាកាសវេហា ដោយហោចទៅសូម្បីតែព្រះអង្គគង់នៅក្នុងកណ្តាលមណ្ឌល (រាជមន្ទីរ) ក៏ដោយ ក៏ព្រះអង្គទ្រង់មានកំដៅ (អំណាច)មិនមានបុគ្គលណាអាចទប់ទល់បានឡើយ។

៣. នរណាដែលបានគយគន់ឃើញហើយនូវព្រះវររូបកាយ ដែលមានរូបឆោមលោមពណ៌ល្អស្រស់ទើតទាយ ដោយហោចទៅសូម្បីតែនាងរតិ ក៏បានភ្ញាក់ដឹងខ្លួន ហើយបានពោលពាក្យដូច្នោះថា ឱហ្ន៎ ស្មានអញជាស្រ្តីមេម៉ាយយូរហើយទេតើ តែវាដូចជាមិនពិតនោះទេ។

៤. ស្រីតរុណ្យកញ្ញា (ស្រីក្រមុំព្រហ្មចារីយ័) រមែងមិនហ៊ានចោមរោមជុំជិតព្រះអង្គនោះទេ បើទោះបីជាព្រះអង្គកំពុងនៅវ័យកំលោះ មានកាមរូប (ល្អស្រស់ទើតទាយ) ក៏ដោយ ដោយសារ

អត្ថបទដោយ៖ កំ វណ្ណារ៉ា

អត្ថបទ៖ សិលាចារឹកសំស្ក្រឹតនៅសំបូរព្រៃគុក K.440 (ភាគ ១)

តែព្រះអង្គពេញចិត្តតែចំណេះវិជ្ជាមួយមុខប៉ុណ្ណោះ ដោយព្រឹទ្ធាចារ្យទាំងឡាយបានបរិភោគ
(អាស្រ័យហើយ) រីករាយពេញចិត្ត។

៥. សូយំ = ខ្លួនឯង បិយះ = សេចក្តីពេញចិត្ត ភក្កវតិ = មានសេចក្តីគោរព.. សូ
រិកិះ = ដោយព្រះអាទិត្យទាំងឡាយ។

៦. ព្រះរាជាអង្គណា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយរត្នសម្បត្តិទាំងឡាយច្រើនប្រការ ដូចទៅនឹង
មហាសមុទ្រ បាតា = ការពារដោយស្តេចភ្នំ។

៧. ព្រះអង្គមិនមានបុគ្គលណាប្រៀបប្រដូចបាន ភាពដែលមាននៅក្នុងស្ត្រី ឬទ្រព្យសម្បត្តិ
ដ៏ល្អប្រសើរទាំងអស់ស្ថិតនៅក្បែរព្រះអង្គបាន ត្បិតថាព្រះអង្គទ្រង់ប្រព្រឹត្តតែអំពើល្អដ៏សុក្រិត...
ក្នុងកិត្តិគុណប៉ុណ្ណោះ។

៨. ព្រះអង្គ (ព្រះបាទស្រីសានវម៌្មទី១) មានមូល (ឫសគល់) ដ៏រឹងមាំក្រៃលែង មានបែកបែក
សាខា មានដុះត្រួយពន្លកច្រើន ដោយបានការស្រោចស្រពដោយទឹកមន្ត មានផ្លែផ្កាច្រើន នេះជា
ដើមជ័យព្រឹក្សារីកលូតលាស់ដុះដាលលើផែនដីទ្រង់។

៩. ស្ថិតនៅក្នុងចំណោមបុគ្គលដែលប្រព្រឹត្តអំពើសុចរិតទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកគោរពនិង
ដឹងគុណចំពោះគ្រូបាធារ្យ ព្រះអង្គ (ព្រះបាទស្រីសានវម៌្មទី១) ជាបុគ្គលទី១ មានប្រក្រតីប្រព្រឹត្ត
សុចរិត មានភក្តីភាពចំពោះគ្រូបាធារ្យ ទោះបីទ្រង់មានអំណាចធំក៏ពិតមែនក៏ដោយ។ ព្រះអង្គ
បានពង្រីកដែនវិស័យរបស់ទ្រង់ឱ្យធំទូលាយជាងគ្រូទាំងឡាយរបស់ទ្រង់ទៅទៀត។

១០. សាធុសប្បុរសជនទាំងឡាយដ៏ច្រើន ពោលសរសើរទ្រង់ថា ព្រះអង្គ (ព្រះបាទស្រី
សានវម៌្មទី១) មិនត្រឹមតែជាទីជ្រកអាស្រ័យបណ្តាជនប៉ុណ្ណោះទេ ព្រះអង្គមិនប្រព្រឹត្តដោយនូវ
ទោសទាំងឡាយ ដោយទ្រង់ប្រដូចនូវការសេពគប់នូវទោស (អំពើបាប) នេះថាជាសត្រូវរបស់ទ្រ
ង់។

១១. វរ-អង្គនា = រូបរាងកាយទាំងឡាយដ៏ល្អប្រសើររបស់ទ្រង់ កាលមើលនូវរូបល្អសោភា
នៃព្រះអង្គដែលមានរូបស្រស់ស្អាត នឹកក្នុងចិត្តថាគ្រាន់តែក្រលែកមើលមួយប៉ប្រើចក្តែក ដូចជា
ចាប់បានសត្រូវទៅហើយ។

អត្ថបទ៖ សិលាចារឹកសំស្ក្រឹតនៅសំបូរព្រៃគុក K.440 (ភាគ ១)

១២. ព្រះសិរិយសង្ឃបុរិសុទ្ធតតមន្ទិលសោហ្មងដ៏ធំ មានច្រើនអនេករាប់មិនអស់ ព្រះជាតា (ទេពបង្កើតលោក) ទ្រង់មានព្រះតម្រិះតូចចិត្តថា ផែនដីដែលទ្រង់គ្រប់គ្រងនេះតូចពេកណាស់។

១៣. អភិយានេ រជសា= នៅពេលចូលទៅក្បែរព្រះរាជា ធូលីដីហុយទ្រលោមមកលើផែនដី ដែលបង្កើតឡើងដោយកងទ័ពរបស់ទ្រង់ បង្កើតបានជាភាពងងឹតខ្លួលខ្មាញ់ បានបង្ហាញអំពីភាពខុសប្លែកគ្នារវាងសត្វ។

១៤. គោលនយោបាយរបស់ព្រះអង្គ (ព្រះបាទស្រីសានវរ្ម័នទី១) បានបង្កើតឡើងដោយគោលការណ៍តយ៉ាង នៃអំណាចរបស់ព្រះអង្គ បានធ្វើឱ្យព្រះរាជាក្រៅដែនអាណាចក្រ(បរទេស) ពេញចិត្ត (សាទរជាមួយគោលនយោបាយ) និងដួលរលំអំណាច បើទោះបីជាគេមានប្លុសគល់រឹងមាំនៅក្នុងដែនដីរបស់គេក៏ដោយ។

១៥. ព្រះអង្គទ្រង់ព្រះតម្រិះនូវអត្ថប្រយោជន៍ ដោយការប្រព្រឹត្តដ៏ឧត្តមរបស់ទ្រង់ ដោយព្រះអង្គបានបង្កើតប្រយោជន៍ដល់អ្នកដទៃ ដូចជាការបង្ហាញនូវគុណធម៌។

១៦. អំណាចដែលបានកំណត់ថាជាបូជុជាដើម និងជនដទៃ វាមានលក្ខណៈ៖ អស្ចារ្យណាស់ ទោះបីជាវាមិនគួរឱ្យជឿក៏ដោយ តែបានបង្ហាញឱ្យគេឃើញយ៉ាងច្បាស់ អំពី តម្លៃក្នុងពេលប្រយុទ្ធ។

១៧. ជាប្រក្រតី ពន្លឺភ្លើងបានភ្លឺផ្ទេកចែងចាំងភ្លឺឡើង ជាគ្រឿងរណ្តាប់ដោយរន្ទាលផ្ការប្រដាប់នៅលើព្រះក្នុងសិរសាចុះមកក្រោមរបស់ព្រះមហាក្សត្រ បានភ្លឺជះចែងចាំងរស្មីភ្លឺត្រចះត្រចង់ មានពណ៌ល្អចម្រុះពណ៌ជះទៅលើព្រះបាទទាំងគូដែលល្អបុរិសុទ្ធតតសោហ្មង។

ជារួមមក សិលាចារឹកនេះ អាចចាត់ទុកថា គឺជាសិលាចារឹកដែលចារឹកល្អបំផុតរកឃើញក្នុងតំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុក ដោយអ្នកនិពន្ធចូកែក្នុងការប្រើប្រាស់ពាក្យពេចន៍ ណែនាំណែនាំល្អក្នុងពីរោះរណ្តំ តាមបែបសញ្ញាសញ្ញាពិធី និងអថាសញ្ញាពិធី។ សិលាចារឹកនេះ បានផ្តល់នូវព័ត៌មានជាច្រើនទាក់ទងនឹងបុគ្គលិកលក្ខណៈសម្បត្តិ និងរបៀបរបបគ្រប់គ្រងប្រទេសរបស់ព្រះបាទស្រីសានវរ្ម័នទី១។

ឯកសារយោង

Coedès, George

1954, *Inscription du Cambodge*, Vol VI, Hanoi.

Vickery, Michael

2000 - 2001, *Summary of lectures given at the Faculty of Archaeology, Royal University of Fine Arts*, Phnom Penh.



អរិយធម៌ខ្មែរ
KHMER CIVILIZATION

អត្ថបទ៖ សិលាចារឹកសំស្ក្រឹតនៅសំបូរព្រៃគុក K.440 (ភាគ ១)

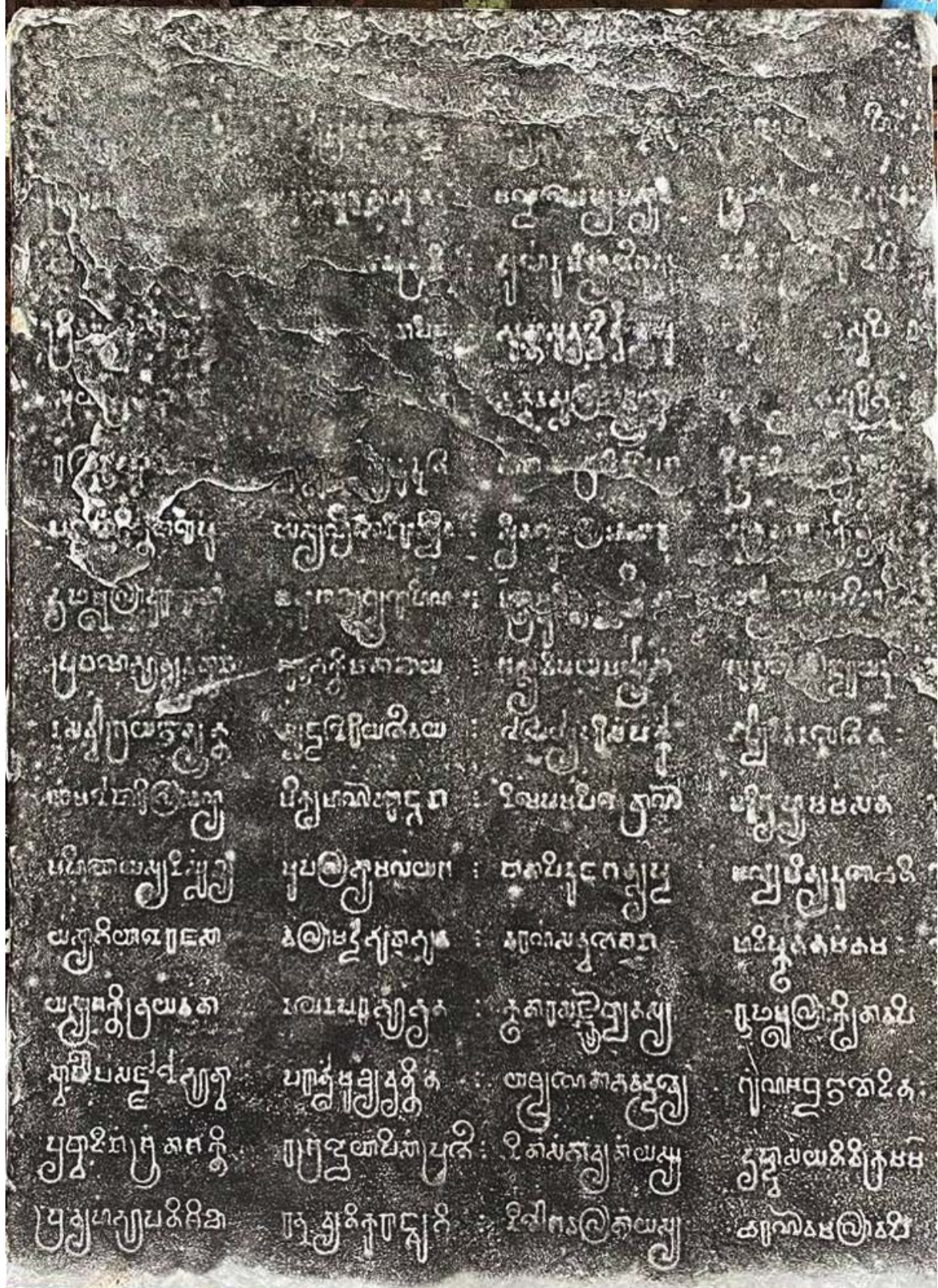


រូបលេខ១៖ ប្រាសាទយាយព័ន្ធ ប្រាង្គកណ្តាល (រូបថត៖ លួន ទីយា)



រូបលេខ២៖ ការផ្តិតសិលាចារឹកមេទ្វារខាងត្បូង នៃកំពែងខាងកើត ក្រុមប្រាសាទយាយព័ន្ធ K.440

អត្ថបទដោយ៖ កំ វណ្ណារ៉ា



រូបលេខ៣៖ សំណេរផ្ចិតសិលាចារឹកមេទ្វារខាងត្បូង នៃកំពែងខាងកើត ក្រុមប្រាសាទយាយព័ន្ធ K.440
(ផ្ចិតដោយ៖ កំ វណ្ណារ៉ា និង ម៉ង់ វ៉ាលី)

អត្ថបទដោយ៖ កំ វណ្ណារ៉ា